

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 18.

Lýsingaprisur fyri petittreglur: 30 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 6. mai 1930.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á postinum, brævsavnarstøðum og skrivstovum. Telf. 113.

4. árg.

MAN MAA VEDGAA, at »Dimmalætting« Redaktør, til Trods for sine — efter Omstændighederne — ganske gode Skolekundskaaber, er kommen ind paa Omraader, hvor det at være opdragen og kritisk m. m., er tilsyneladende ukendte Begreber. At P. Niolasens Ungdomsindtryk fra »Flagermus«-Tiden saa fuldstændig overskygger det, han har annammet under den Bergske Opdragelses-Metode, er muligt.

»Dimmalætting«s Redaktør er just ikke saa gammel, og det ser unægteligt noget fjøllet ud, naar han i Egenskab af Redaktør af et Sambandsblad foranlediger sine Læsere til at tænke paa Hr. Redaktørens Ungdomstid, Flagermustid, Selvstyretid, Aarhustid. Men naar han, som Medlem af Verdenslogen »I. O. G. T.«, øjensynlig æreskænder en politisk Modstander, ikke af politiske Grunde, men vel snarere fordi denne er Afholdsmand, saa maa vi indrømme, at kun Poul Nielsen kan være i Stand dertil. Vi kender Kalorius, Verdensafholdsmand — i Løppeformat.

Hvor meget Hr. Redaktøren af »Dimmal.« ofrer af Plads for organiserede Afholdsfolk i sit Blad, fik man Bevis for i Fjor, da en af Stifterne af »A. I. F.« fik en lille Notits optaget i »Dimmalætting«. Der blev nemlig ikke Plads for følgende Sætning, der dog havde og har sin Berettigelse:

»Hvor ofte kommer alle Fodboldspillerne iedru hjem efter en eller anden Kamp, og hvornaar er her en Gymnastikopvisning, uden at der bagefter er Drikkegilde?«

Ved Nytaarstid meddeles i »Dimmalætting«, hvilke Færingder der er belønnede af Carnegie-Fondet — og her udelades, at en ung Mand fra Vestmanna-havn, som havde reddet en beruset Mand fra Druknedoden, var belønnet af Fondet. Hvorfor? Var det fordi den unge Redningsmand ikke er i Kridthuset hos Hr. Redaktøren, eller var det for at dysse Folk i Søvn, saa de ikke blev bekendt med denne i vort lille Samfund afværgede Brændevinsulykke?

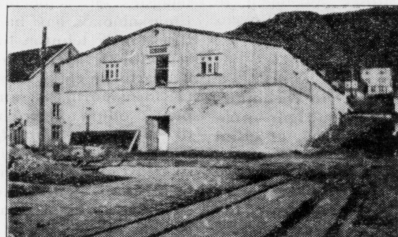
Saaledes stiller Poul Nielsen sig nutildags overfor Spørgsmaal, som maa have Interesse i et Samfund med Ædruelighedslovgivning.

Redaktør Poul Nielsen kunde sikkert have godt af at tænke alvorligt over sit eget Aandsprodukt:

»Gratið yvir henda mann, gratið honir og dunnur, gratið alt sum grata kann, gratið knggar og tunnur.« og anvende det paa sig selv.

Ísvirki á Tvøroyri.

Samanhaldið ber ávækstur.

„Ísvirki“-húsið á Tvøroyri.

Millum øll tey nógvu mál, sum í seinru árum eru reist og førd fram í ljósmála og á mál, eigur hitt stóra tiltakið Ísvirkis-málið ein aðalsess.

Aldri hava menn við lítulum og ongum peningi og minni góðum umstøðum gjort stórri megnarverk, og vert er at minna á, at har tey peningaligu viðurskiftini ikki eru góð, og arbeiðs- og vinnulíkindini vánalig, er samanholdið ment at bera, tað samanholdið sum aldrið svikur:

»Vad tungt ár fór en, blir fór mangas skuldra látt.«
(Ossiannilsson).

Arbeidarafløkkurin á Tvøroyri stóð sum ein heild, táid teir tóku hetta stórmál upp. Og tað hevur aldri verið nakað lið á í so máta. Heildin gav flokkinum megí og mátt, og teir starvaðust og stríddist — og vunnið á mál við lívssøk síni.

Starvsoddamaður Ísvirkisins P. M. DAM, lögtingsmaður.

Mong gjørdur stór eygu, táid tað kom út í orð, hvat arbeiðarafløkið á Tvøroyri hevði at. Nógv trúðu ikki, at hetta nakrantíð fór at koma í lag. Løgtingið hjálpti í fyrstu syfti til, so tað ikki skuldi koma í lag. »Føroyatíðindi«, sum tá var stjórna av einum keypmanni, byrjaði við tað sama at fáa ann-

fall, smá í fyrstani, seinri stórri og drúgvari. Fiskimannafelagið var einki avbera beinasamt o. s. fr.

Men arbeiðarafløkkurin gavst ikki. Og tað skal sigast, at álitismaður arbeiðaranna hvíldi ikki á. Hann helt fundir um málið, ferðaðist til Keypmannahavnar og hevði har ráðagerðir við navnfræmar menn. Menn sum Stauning, ríkisráðharra, Mortensen, fiskaridirekturur, konsul Thygesen og Raaschou-Nielsen frá D. F. Co. og Hans Nielsen, fólkatingsmaður.

Tær ráðagerðir, ið fórdar hava verið millum álitismann arbeiðaranna P. M. Dam, lögtingsmaður, og hesar frammanundan nevndu menn, fordi til tað góða úrslit, at fyrirtøkan kom í lag. At ein annar nú kemur sum ketta upp úr hoddatroð og vil fáa fólk at trúgva, at hann hevur verið so sálin í øllum Ísvirkisarbeidinum, eigur eingin at taka fyri álvara.

Ein annar táttur í hesum mikla málið er, at tað nú í næstum koma 7 spildurnýggj fiskifør, áttúgvín við motorið og modernaðum fiskiamboðum, til Tvøroyrar. Hesi fiskifør skulu veida fisk til »Ísvirki«. 2 før eru liðug nú, og manning for við »Tjaldrinum« til Danmarkar eftir teimum. Hini koma seinri.

Við hesum framtaki verður heimaðfiskiskapurin at moderniserast meiri og meiri, og heimaðfiskimaður kann á henda hátt fáa stórri munagóðan ágóða fyri arbeiðið sítt, enn vónir vóru um frammanundan. Herafturat kemur, at vit á útheimisins marknaðum kunna mótá fram við einari heilt nýggjari vøru: heimisins besta fiski í ferskum standi, frystan eftir Ottesens máta, Ottesens-Føroya-fisk.

Fyri allar Føroyar er hetta eitt munagótt framstíg.

Minningarorð um

Jeppe Aakjær.

Tað er altíð soleiðis, at táid stórmenni hava stríðtt seinasta stríð sítt og givið upp ond, tá er tað sum teir høvdu so ómetáluga nógv eftir at gera her í heimi. Soleiðis við Jeppe Aakjær.

Hin mentaði heimurin mistið nógv í honum, og víða hvar í norðurlondum flyta blóðini minningarorð um andshetjuna Jeppe Aakjær. At eisini Føroyingar vita at víðá starv hansara, prógvur hin føroyska pressan.

Bláðstjóri »Tingakross«ar skrivar í blaði sínum um henda merkismann millum nútíðar skaldini:

... Deyðsboðini fóru tí sum sár sorgarboð ikki bert um alt Danmarks land, men víða í norðurlondum, eisini her í »Føroyum, til øll teirra, ið kenna sær sælu í Jeppe Aakjær's skaldskapi og samhug við hansara mannsliga frælsisstríði móti forn-tíðar trøllum í samfelag og mannalívi, móti andligari fákunnu og kúgan, sosialum órettvísi, peningaveldi, herveldi og hvat navn tey nevast kunnu. Hann var fullborin sonur náttúrunna, runnin av jústskari mold, heimkærun, staðfestur sum nakar — »en bonde og en bondes søn« — men samstundis ein friðborin og frígjørdur nútíðar andi, kollveltari, slóðbrótari, ljósberari. »Jeppe Aakjær er et af de skønneste udslag af mæssernes opbrud.« sigur starvsbróður hansara, skaldið Martin Andersen Nexø. »Han fik blandt mange andre gaver ogsaa den lykke, som Grundtvig satte som skuldens højeste: at faa selv bare ben paa gade til at hoppe ved sangens lyd. — Hans blev den skønne lod, at de fattigste har ham mest at takke for...«

Nú er hetta stóra, ríka hjartað brostið, sangarin kvírrur. Og víða um í hús og smáttu láta varrar í takksemi til hitt farna skaldi:

»Stille, hjerte, sol gaar ned.«

Í sama blaði hevur skaldið Hans A. Djurhuus hetta kvæði, hjartaliga kvæði, so kynstrisliga, hjartadagligt greitt, at ein skuldi hugsað, at hetta var sjálvur Aakjær á føroyskum máli. Vit loyva okkum tí at endurprenta skaldsins Aakjær's-kvæði her:

Tandlæge BREND
traffes 11—5. Telf. 114.

Sírmir yvir Jútlands jørð,
og lyngur stendur bogin.
Gránar yvir á og fjørð
hin bleiki kveldarroðin.
Suð-suð — vindur fer
yvir dareingir.
Summardeggin vætu ber
á sev og vípuveingir.

Táid hann sá Jútlands jørð
í vár- og summerlagi,
barst um á og bláan fjørð
so sterk eitt megnarkvæði.
Suð-suð — doggin er
sum gull á blómuklæði.
Hjún í felag strevast her
við blonkum spakablaði.

Heimdals gongd, tá grasið grør
hann væl í huga goymir.
Stóri Jon við bláan fjørð
um garð og fenað droymir.
Suð-suð — tendrad er
stjørna yvir mána.
Tó Jens Vejmand situr her
slær skerv í kveldarblána.

Móðir gongur bogin inn,
í stovu skyggir mánin,
leggur seg á sál og sinn
hin kaldi kveldargrannin.
Suð-suð — sálmaðik
goymir troyst og ugga.
Móðir talar, bleik og klók,
við Guð í kveldarskugga.

Troðkast menn í stórum stað,
troytta arbeiðslíðið,
birtust vónir, tá hann kvað,
vísti teim á miðði:
Suð-suð — Samanhald,
arbeiðsmenn og kvinnur!
Kúgað fjøld skal eiga vald —
teiskur hann, ið vinnur.

Doyvt kenst ljóðið víða hvar,
ei syngur skaldið longur.
Nú er tøgum ein Jenle garð
og brostin herpustirongur.
Suð-suð — fuglaflog
yvir heyg og flotu;
fer um landið feigdarboð
og drivur dæg um gotu.

Sólin søkkur reyð í kav
og náttin garðin fevnir.
Sálin smoyggir hamin av,
mót' skýmdarstrondum steynir.
Suð, suð, deydans far
á Karup á í rýming,
boygna sev og blómur har
og fjørður tekkt í skýming.

Drivur dæg um sunnanong
og suðar yvir garði. —
Syngur alt ein sorgarsong
um skaldið, sum er furíð.
Suð-suð — sangur fer
á akri á eingjum;
summerdeggin hongur her
sum tár á vípuveingjum.

24.—4.—30.

HANS A. DJURHUUS.